

Delil-i İhtira: Her An Orijinalliğini Gözlemlediğimiz Yaratılış - VII

Ha-Mim · 27.11.2017 · Usûle Dair · Risale-i Nur Okumaları

Her an farklı bir varlık düzeni (7. Bölüm)

Kainatı/varlık alemini düşünürken çoğunlukla sadece mekan boyutunda düşünürüz, zaman boyutunda düşünmeyiz. Mesela su dönüp dolaşıp tekrar yağmur şeklinde yere düşer. Damlacıklar toplanır denize gider. Biz, zaman boyutundaki yaratılışı hesaba katmadığımız için bu suyun aynı su olduğunu düşünürüz. Bir önceki gün su buradaydı, ikinci gün bir başka ortamda bir başka bağlamda, bir başka kainat içinde yeni bir su molekülü olarak yaratılması gerektiğini düşünmüyoruz. Bu konu, İhtira Delilinin en önemli noktasıdır. Hiçbir şey kendi varlığını bir an sonraki varlık düzeyine taşıyacak özelliğe sahip değildir. Bir atom kendi varlığını bir an sonraki varlık düzeyine taşıma özelliğine sahip değildir. Hiçbir parçacık kendi varlığını kendisi sağlayamaz, kendisinde kendini var edecek bir özellik yoktur.

Bir partikül veya bir hücre veya bir insanın kendini yok iken var edebilme özelliğine sahip olduğunu hiç kimse gösteremez. Kimse böyle bir düşünceyi onaylayamaz çünkü bu iddia, açık bir çelişkiyi ifade eder. Hiçbir atom kendi başına dilediği şekilde hareket edemez. Su damlacığı kendi başına dilediği yere gidemez çünkü damlacık, yeryüzünde yerçekimi diye tarif edilen bir kuralın var edilmesiyle birlikte var edilmektedir. Bağımsız bir varlığa sahip değildir. Bir kurala tabi olan, kendi varlığına kendi karar veren olamaz. Su molekülü her zaman aşağıya doğru gidecek ve ısındığı zaman buharlaşacağı bir düzen içerisinde var edilmektedir. “Ben buharlaşmayacağım” diyemez, yani kendine ait karar verecek bir özelliğe sahip değildir. Kendi varlığı hakkında karar verme yetkisi olmayan bir şeyin kendisini yok iken var etmesi de mümkün değildir.

Bir hücre “Ben mutlaka var olacağım” diyemez çünkü varlığı mümkündür yani olabilir de olmayabilir de. Hücrenin kendiliğinden olması zorunlu olduğuna dair hiçbir emare yoktur. O halde varlığı mümkünse, bu hücreyi yok iken var etmeye karar veren ana sebep, onun orijinal varlığına karar veren sebeptir. Mutlaka onu yok iken yeni bir “hadise” olarak var eden bir dış faktör olması gerekir. Bu dış faktör, hücre cinsinden olmayan, onun gibi bağımlı olmayan, onun gibi var edilmeye muhtaç (hadise) olmayan, onu yok iken var edecek bir güçtür. Çünkü kendisi de var edilmeye muhtaç, bir şeyi nasıl var etsin! O halde silsile şeklinde bir şeyin varlığı başka bir şeyin varlığına tabi olarak devam ettiğini iddia etmek mantığın kurallarına tamamen zıddır. Varlık sorunu bu şekilde çözümlenemez, mutlaka bir var edicisinin olması gerektiğini onaylamak

mantıken zorunludur.

Doğru tefekkür

Düşünme kabiliyeti, insana yaratılışında verilmiş bir özelliktir. Gerçek düşünme, Kur'an'ın tefekkür, tedebbür, teakkul, tezekkür dediği ifadelerin altında varlığın/varoluşun düşünülmesidir. Bu varoluş sadece bir partikülün varoluşu değil, o parçacıktan tezahür eden bütün özelliklerin her bir anda tezahür etmesinde, tekrar yeni bir özellik olarak varlığının tazelenmesinin üzerinde yapılan düşünceye tefekkür denir. "Aç kaldım, parasız kaldım" gibi vehimlerle cebelleşmek düşünmek değil, ilgilenmektir. Kedi de koyun da aç kaldığı zaman etrafına bakınır, nerede ne yiyecek var diye araştırır. Bu tür ihtiyaçları için iradesini hangi yönde kullanacağına dair esbap düzeni içerisinde seçim yapmaktır.

Gerçek düşünme, varlıktaki özelliklerin ve bu özelliklerin her an yenilendiğinin farkına varmaktır. Varlıktaki bu özellikler kendi kendine bir araya gelmez. Renk veya boya bir yerden kalkıp başka bir yere gidemez. Kendi kendine gidiyor olsaydı, kendisini de yapıyor olması gerekirdi ki bu da saçma bir görüştür. Bir eşyanın bir halden diğer bir hale geçiş işlemi (yeni varoluşun kaynağının) üzerine yapılan düşünmeye tefekkür denir. Kur'an, bunun dışındakilerin hiçbirisine tefekkür demez. Onları, insanın kendisinin vehmettiği kuruntu manasına gelen zan/vehim olarak adlandırılır. Düşünmeden bahsedildiğinde, bunun varlıkla ilgili bir düşünme vurgusu olduğunun farkına bile varmayız. Hatta mübalağalı bir ifadeyle ömür boyu hiç düşünmeden "Allah var etti" der geçer gideriz. "Bu sonuca nasıl ulaştın? Allah nasıl var etti?" diye sorduğunda karşısındaki şaşırır kalır. Çünkü o konuyu hiç düşünmemiştir, hatta 80 sene ömrünü geçirip bu kabiliyetini kullanmadan gidenler de vardır. Bu tehlikenin farkında olarak kendimizi düşünme üzerine odaklamalıyız.

Bahçesinden salata koparıp "oh" diyerek (bir de ilaveten kültürden duyduğu "elhamdulillah" diyerek dini görevini de yaptığını zannederek) yemek; kahvaltıda zeytin, peynirin yanında bal da tereyağı da olsun, diyerek zengin olmanın yollarını aramak için kafa yormayı, düşünmek zannedenler vardır. Bunlara düşünme denmez, kendi kendine vehim aleminde tasarrufta bulunma denir.

Not: Bu yazı serisi 2015 yılında [Ali Mermer](#) tarafından yapılan "Muhakemat, 3. Makale, Unsuru'l-Akîde" derslerinde Fatma Özten tarafından alınan notlardan oluşmaktadır. İfadeler, ders esnasında kullanılmış olup, yer yer aynı, yer yer de yaklaşık olarak aynı manaya gelecek kelimeler yazılmıştır. Yazı, son olarak Ha-Mim tarafından düzenlenerek yayınlanmıştır. Yapılan derslerin ses kayıtlarına bu [linkten](#) ulaşabilirsiniz.

Diğer Bölümler: [1](#) | [2](#) | [3](#) | [4](#) | [5](#) | [6](#) | [7](#) | [8](#) | [9](#) | [10](#) | [11](#) | [12](#) | [13](#) | [14](#)